

TELEKI NAPOK - 2016. május 19-22.
... amit nem szabad kihagyni...
Részletes program az el z lapszámban, illetve a kés bbiekben, ajánló a Kultúr-táj mellékletben.

EMKE-kiállítás

Társadalmi szerepvállalás és részvétel a 19. század végén: az EMKE indulása címmel nyílik az Erdélyi Magyar Közm vel dési Egyesület megalakulásának 130. évfordulója alkalmára készült

Megújult csapat, új lendület Koltón

Véglegesítette a koltói RMDSZ a június 5-i önkormányzati választásokon résztvev jelöltjeit. Az önkormányzati képvisel jelölt lista egyaránt tartalmaz tapasztalt tanácsosokat és új embereket is. A választásokon versenybe szállt pártok közül kizárólag az RMDSZ listáján szerepel befutó helyen n i jelölt. Ugyanakkor Apjok Norbert személyében egy fiatal polgármesterjelöltje is van a Koltó-Katalin-i RMDSZ-nek.

Koltó önkormányzati képvisel jelöltjei:

1. Apjok Norbert
2. Főríz Ferenc
3. Rusk Imre
4. Seb k Zoltán
5. Csendes Mónika Karolina
6. Seb k Irma
7. Puskás János
8. Téglás István
9. Fülöp Attila

„Célunk egyesíteni a magyar közösséget Koltón, amely a politikai széthúzásnak volt kitéve az elmúlt id ben. Elkezdjük az RMDSZ megújítását, újított csapattal vágunk neki az önkormányzati választásoknak. Úgy gondolom, új emberekre, új ötletekre, új lendületre van szükség Koltón.” – nyilatkozta Apjok Norbert polgármesterjelölt.

El zetesben marad C t lin Chereche

A kolozsvári fellebviteli bíróság joger sen érvénybe helyezte C t lin Chereche nagybányai polgármester el zetes letartóztatását.

A polgármestert múlt héten csúszópénz elfogadása közben érték tetten a korrupcióellenes ügyészek, akik egy feljelentés nyomán szálltak ki a

nagybányai Polgármesteri Hivatalhoz.

Chereche ügyvédei beje-

lentették, hogy más indokokkal fogják megfellebbezni a döntést, miután az ügyben használt lehallgatások használatának kifogását elutasította a törvényszék.

(mediafax)

Olvassa a megye legjobb MAGYAR lapját!

ÖSSZEFOCÁS AZ ISKOLÁNKÉRT!
ÉPÍTENÜK TOVÁBBI ISKOLÁNKAT!
Számunkunk, amire az adományokat várjuk:
Parohia Reformat Baia Mare, Ora ul Vechi
RON: RO15RNCB0182126459850001
EUR: RO85RNCB0182126459850002

ÖNKORMÁNYZATI VÁLASZTÁSOK 2016

Az RMDSZ egyik f célja a harmadik mandátum visszaszerzése!

további részletek a harmadik oldalon...

kiállítás. A kiállítás kurátora: Bartha Katalin Ágnes, grafikai arculatát Demeter Vincze András tervezte.

A 2016. május 9., hétf n du. 5 órakor a Kultúrpalotában (Máramarossziget, Iuliu Maniu/ Lónyai út, 31.) sorra kerül kiállítás a dualizmus kori Magyarország legnagyobb és határában legátfogóbb közm vel dési egyesületének kezdeti id szakát eleveníti meg korabeli írásos és képi dokumentumok révén. Az 1885-ös alakulástól a század végéig számos korabeli politikus, m vész, valamint m vel dés- és m vészetpártoló sorakozik fel az egyesület mögé, illetve azonosul az EMKE célkit zéseivel az Európa-szerte uralkodó egységesít -nemzetiesít program korabeli szellemében. Mindezt tanúsítják a korai filléres adományok vagy a Kun Kocsárd gróf fejedelmi alapítványának dokumentumai, korabeli rangos és kevésbé ismert el adóm vészek, m -alkotások és m vek EMKE-s kapcsolódásai, az egyesületi m ködést lehet vé tev szerepl k tevékenységi dokumentumai. Ugyanakkor az EMKE-nek az erdélyi oktatásügyben, illetve gazdaságban betöltött korabeli szerepébe is belelát-hatunk. A kiállított anyagok f ként a Román Országos Levéltár Kolozs Megyei Fiókjában található EMKE-levéltárban, családi-, egyházi-, egyéni és közgy jteményekb l származnak.

Köszönt : Zahoránszki István, a Hollósy Simon M vel dési Egylet elnöke. A kiállítást megnyitja: Dr. Széman Péter EMKE-elnök és Bartha Katalin Ágnes, a kiállítás kurátora.

Mindenkit szeretettel várunk!

Zahoránszki Brigitta (Duna TV)

Háromszék Táncegyüttes: „Az én mesém”

Találkozunk MA délel tt 11 és délután 18 órá-tól, a Városi Színházban.

Belép jegyek, nagyon kedvezményes áron (8 lej gyermekeknek, nyugdíjasoknak és 15 lej feln tteknek) a Teleki Magyar Házban kaphatók, érdekl dni a 0740-751490, vagy a 0744-919166-os telefonszám-on lehet!

Hamarosan Magyar estek
a Rivulus szállodában élő zenével, magyar menükártyával!
Bővebb információk: 0262-217290

Lépésről lépésre az iskoláról (1.)

Mivel az elmúlt id szakban több írás is megjelent a Híd utcai iskolafelújítással kapcsolatban, szükségét érezzük annak, hogy a kialakult helyzetet összefoglaljuk, értelmezzük, pontosítsuk.

Rikkancskodjunk!

Az idén, amikor Bányavidéki Új Szót kértem, többször is megtörtént, hogy az újságárus hölgy egy terjedelmes „mellékletbe” burkolva nyújtotta át nekem.

Az ingyenes melléklet kétszer akkora volt, mint a kért hetilap, cím helyett az volt ráírva, hogy MM, és „tartományunk” hivatalos szervei küldték az olvasóknak, hogy azt olvassák. (Én nem fogadtam szót, mert nem szeretem az ilyen nyakamba varrt dolgokat.)

Zavart az is, hogy ilyen koloncot akasztani a mélyvízben vergődő magyar nyelv hetilapra, nem nagy jóakaratról tanúskodik a „melléklet” megjelenését finanszírozók részéről, akik jól tudják, hogy a máramarosi kisebbség is adózik, és a helyi szervek az adózók pénzéből gazdálkodnak. Ezen fanyalogni fölösleges időpazarlás, mert minél követelezünk, annál keményebb ellenállásba ütközünk!

Az olvasók hátsó táborába különösebb anyagi és fizikai megterhelés nélkül javítható a helyzet, szerény véleményem szerint, a következőképpen:

A lap minél több olvasója havonta vásároljon egy plusz Új Szót, és azt passzolja át valamilyen magyarázattal egy újságot nem olvasó ismerősének vagy rokonának. (A feleségem is vett egy ilyet, fogadd el hát, mert sajnálom eldobni!)

Amennyiben nincs ilyen ismerős, hagyja ott a lapot egy váróteremben, borbélyüzletben, vagy bárhol, ahol emberek időznek, várakoznak.

Jómagam már kikísérleteztem az ilyen önkéntes újságterjesztést, sikerrel. Szórakoztató volt. Aki nem talál ki valami okosabbat, megpróbálkozhat ezzel, ha segíteni akar!

Popovic Gergely

1997-1998: Ekkor alakult a Németh László Elméleti Líceum. Majd egy évtizedes vágya volt akkor is a nagybányai magyarságnak a három tagozatos iskolában működő líceumi osztály

Egyházi hírek

* 2016. május 8-án Koltón 10.30 órától konfirmációval egybekötött ünnepi istentisztelet tartanak, melyen 11 ifjú tesz bizonyosságot hitéről és anyaszentegyháza iránti hűségéről. Isten Igéjét **Nt. Bencze-Kádár Bertold** domhádai lelképásztor hirdeti. Szeretettel hívunk és várunk minden érdeklődőt!

Cesedi Árpád

* A nagybányai Evangélikus-Lutheránus Egyházközség csütörtökön 18 órakor és vasárnap délelőtt 10 órakor istentiszteletre vár mindenkit.

* A Nagybánya-újvárosi református templomban jövő héten bányai hetet tartanak pünkösd ünnepére készülve. A bányai istentiszteletek kezdési időpontjai de. 9 és du. 18 óra.

önálló magyar intézmény keretei között való egyesítése, és semmi nem volt fontosabb akkor, mint együtt lenni. Így lehet az, hogy elfogadtunk egy kompromisszumos megoldást, azt a Lumini utcai épületet, melyben mindmáig működik az iskola. Ezt a döntést ma vitatni aligha érdemes: köszönet mindazoknak, akik ezt is ki tudták akkor harcolni. (Közelgő kerek szülinapunk alkalmával erre a témára részletesen visszatérünk.) Az egykori bentlakás-épület

azóta több ízben is felújítottuk. Kezdeti fogva felsztagozatos és középiskolai osztályok működnek itt.

- folytatás a következő lapszámomban -
Váradi Izabella

templomban jövő héten bányai hetet tartanak, pünkösd ünnepére készülve. A bányai istentiszteletek kezdési időpontjai de. 9 és du. 18 óra. Pünkösd ünnepének első napján ünnepi istentisztelet lesz úrvacsoraosztással, majd az ünnep második napján 10 és 18 órai kezdettel lesznek az istentiszteletek, ez alkalommal úrvacsoraosztás nélkül.

* A Nagybánya-óvárosi református templomban 10 ifjú fog hitéről tanúbizonyosságot tenni a konfirmáció ünnepi istentiszteletén.

* A nagybányai katolikus Szentháromság plébániától helyezték örök nyugalomra **Kulik József Márton** testvérünket, akit 73 évesen szolgált magához az Úr.

* Egyházközségünk templomban a vallásórára járó gyerekek csoportja Anyánapi sorral kedveskedik minden kedves édesanyának, vasárnap 16.30 órától, az ünnepi istentisztelet keretében.

Bunda Csilla Annamária

Erdélyi Jogász

Jogi fogalomtár (26.)

Jogos védelem (románul legitima ap rare) - az egyik büntethető ségét kizáró ok. Minden személy, veszély esetén, általában védekezik. A veszély forrása származhat saját, más személy cselekedeteiből, vagy egy elre nem látható esemény bekövetkeztéből. Számos esetben a veszély sikeres kikerülése olyan cselekedetek elkövetése által valósul meg, amelyek a büntető törvény szakaszai szerint büntetetlenül minősülnek. Egy ilyen történés fennállásakor méltánytalan lenne, ha a védekező személyt a törvény felelősségre vonná, mivel hozzáállása hiányában jogtalanul saját vagy más érdeke sérülne. Ebből kifolyólag a büntető törvénykönyv nem tekinti büntetetlenül a védelemből elkövetett tetteket, ha az elkövető a jogszabályi kritériumok szerint jár el.

A jogos védelem intézménye számára a Büntető Törvénykönyv 19. szakaszának 3. bekezdése képezi a jogalapot. Ennek értelmében azon tett elkövetése, amely egy közvetlen, fizikailag észlelhető változást idéz elő, jelenlegi és jogtalan támadás ellen irányul, amely veszélyezteteti a védekezőt, egy más személyt, vagy a közösség valamely érdekét, kizárja a büntethető séget. Fontos szempont, hogy a támadás arányos legyen a védelemmel, tehát a védekező nem okozhat súlyosabb következményeket, mint amelyeket a támadó okozott volna.

Például, ha valakire egy késsel támad

nak, viszont a védekező, a támadó kezét kicsavarva a késsel megsebezi a támadót, nem felel a testi sértés büntetése miatt, mivel mindezt jogos védelemből cselekedte.

A szakasz 3. bekezdése jogos védelemként tarja számon azon esetet is, ahol egy ingatlanba történő jogtalan behatolást akadályoz meg a védekező.

A fogalomtárat szerkeszti:

Péterfi Dénes,

az Erdélyi Jogász Civil Szervezet munkatársa (www.erdelyijogasz.ro)

Dr. Bónis István parlamenti képviselő irodáinak működési programja:

Máramarossziget:

- **RMDSZ-székház**, minden hónap első péntekén 12-14 óra között;

Nagybánya:

- **RMDSZ-székház**, minden hónap második, harmadik és negyedik péntekén 10-12 óra között; - **Teleki Magyar Ház**, minden hónap második, harmadik és negyedik péntekén 12-14 óra között. A parlamenti képviselő telefonszáma: 0726200756.

MMG Kft.
Hera u. 10. sz., tel. 0262/218021, 218072, 0720530066.
e-mail: mmgbaiamare@yahoo.com

TERVEZ ÉS KIVITELEZ:

- Gáz, fűtés és vízszelvényi rendszereket.
- Vízellátási és szennyvízelvezető rendszereket.

GYÁRT ÉS FORGALMAZ:

- Polietilén - acél átmeneti illesztők, gáz, víz és szennyvízelvezető hálózatoknak.
- Tipizált polietilén gázvezetékcsatlakozások - RISER
- MMG típusú gázszabályozó - mérő állomások, kistárolóval használatra.
- KHS típusú gázszabályozók, 10-200 köbméter körüli szabványtartományban
- GÁZGÉP típusú, kompakt gázszabályozó - mérő állomások, nagyfolyású használatra.
- PAKÖN.T típusú, földgázzal működő, vízre és fűtésre sugárzó hőszabályozók.

Nagybánya.ro
városunk és környéke az interneten
www.nagybanya.ro

Új Szó
Bányavidéki
Kiadja a PRO GENIUS Egyesület Nagybánya

Igazgató:	Soltz Anna
Főszerkesztő:	Tamási Attila
Főmunkatársak:	Dávid Lajos Deák László Simori Sándor
Számítógépes tördelés:	Deák László, Dávid Lajos, Tamási Attila
Nyomdai kivitelezés:	Bauer Artúr, Szabó Angéla

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
430143 Nagybánya
Báii u. 3. sz.
Tel/fax. 00(40)262-218.204
www.nagybanya.ro/uj_szo.php
e-mail: banyavidelkijso@gmail.com

RMDSZ
YAMAGATO AZ RMDSZ ÉS A KOMMUNISTAS ALIATVANY

BETHLEN GÁBOR
Alap

Előfizetés a postahivatalokban és a lapkézbesítőknél - 40020 -
Kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza.
Az aláírt cikkek mondanivalója nem feltétlenül egyezik a szerkesztőség véleményével, és a szerző viseli a felelősséget.
A szerkesztőség fenntartja az íráskészletét és tartalmát nem érintő rövidítések jogát.
- ISSN 1221-0056 -

Készült a GENIUS Nyomdában

ÖNKORMÁNYZATI VÁLASZTÁSOK 2016

*Az RMDSZ egyik fő célja a
harmadik mandátum visszaszerzése!*

Három önkormányzati mandátumot Nagybányának!

Az első ízben megtartott urnás elválasztás sikere, a nagybányai magyarok érdeklődése és a rengeteg feladat azt sugallja, hogy érdemes és kell harcolni a 2012-ben elvesztett harmadik helyi önkormányzati mandátumért. A nagybányai RMDSZ a most kezdődő helyhatósági választási kampányban egyik fő céljának nevezi meg a három mandátum elérését. A három mandátum nagyobb esélyt ad a tervek, programpontok megvalósításához, akár a mérleg nyelvét is képezheti a helyi tanácsban. A három mandátum elnyerése, a fiatalítás, a hatékony érdekképviselet mind, mind hozzájárulhatnak a sikerhez.

Az elkövetkező időszakban az RMDSZ értesíti a szavazókat minden részletről, a jelöltekről, a jelöltek programjairól, a közös elképzelésekről, az égető prioritást élvező tervekről, amelyek meghatározzák közösségünk és a megye magyarságának jövőjét.

A június 5-én megválasztott helyi és megyei testületek a közösségek biztonságát hivatottak védeni és a konfortérzetét kötelesek erősíteni.

Kérjük, kövessék bizalommal az elkövetkező időszak tájékoztatóit, majd szavazataikkal adjanak esélyt, hogy ezen testületekben az Önök érdekeit az Önök emberei képviseljék.

Miért szavazok az RMDSZ-re?

Válaszol: Pintér Zsolt,
a F tér Fesztivál
Egyesület elnöke

A sikeres helyi közösségek nem csak alulról építkeznek, nem csak a civil társadalom, az iskola és az egyház építi, védi a közösségeket, hanem a politikai képviselet is, a mi esetünkben a helyi önkormányzati jelenlét. Erő és hatékony önkormányzati tevékenységgel, a nagybányai magyarság politikai érdekvédelmével olyan eredményeket érhetünk el, amelyekkel a sajátos, immár szórványba szóruló helyi magyar közösség megerősödhet.

Az önkormányzati jelenlét és érdekérvényesítés kiterjed mind az összmagyarság, mind pedig a közösségben élő egyén életének összes területére. Az önkormányzati képviselő (régies nevén: városi tanácsos) felel azért, hogy megteremtse, megszavazza a várost és a közösséget érintő összes döntést. Azt, hogy a város tiszta legyen, de azt is, hogy a város befejezze a református iskola épületének a felújítását. Azt, hogy otthonteremtési támogatási csomagot adjon fiataljainknak, de azt is, hogy magyar utcanavakkal gazdagítsa a Nagybánya magyar múltját hirdető körképet. Az is a feladata, hogy határozataival megteremtse az új munkahelyek létrehozásának a feltételeit, de az is, hogy a történelmi magyar egyházakat, az aktív civil szervezeteket támogassa.

Ezek miatt, és mert hiszem, hogy egy erős önkormányzati képviselet eredményeket mutathat fel, képes érdekeinkért kiállni és azokat kiharcolni, szavazok június 5-én az RMDSZ helyi és megyei önkormányzati jelöltlistájára.

Nagybányának törvényességre, átláthatóságra és erkölcsösségre van szüksége!

Nagybányán a demokráciát felfüggesztette Chereches polgármester, aki elkobozta a várost. Nem azért, hogy a polgárok nevében igazgassa, hanem hogy személyes érdekében vezesse a várost. A várost nem a polgármester vezeti, ezt tette a jelenlegi elöljáró, aki összeveteszi a polgárok nevében és érdekében történő igazgatás fogalmát. Annak ellenére, hogy a törvény egyértelműen meghatározza a polgármester és a Helyi Tanács közötti viszonyt, engedelmessé tanácsosi cinkossága révén a képviselői szerv tevékenysége az elöljárói kabinetnek alárendeltje lett és általa irányítottá. A Helyi Tanács legtöbbször a polgármester parancsára működött, igazolva a visszaéléseit és döntéseit. A jelenlegi polgármester nagyvonalú terveket ígért, amelyeket viszont nem ültettek gyakorlatba.

Ez a város a nagybányaiaké, nem egy polgármesteré, bárki is lenne, a közösség jövőjét érintő döntést pedig a polgároknak, nem pedig egyes engedelmes és szolgálk tanácsosoknak kell meghozniuk. A nagybányai közigazgatást elkobozta az elmúlt öt év folyamán egy olyan polgármester, aki összeveteszi a közös érdeket az érvényesülésre irányuló személyes vággyal. Az említett teljes időszakban magához ragadta a hatalmat a városban, magára vállalva az egyedüli döntéshozó szerepet, a törvényes elírások és a demokrácia elveivel ellentétben.

Én mindig szintén beszélek az emberekkel. Anélkül, hogy a szavak mögött bújnák, és főleg anélkül, hogy lehe-

tetlen dolgokat ígérnék. A politikában nem érdekel a veszteség. A közösségnek tisztességes emberekre van szüksége, akik részt szeretnének venni a közéletben, és nem anyagi előnyök vagy a közvéleményben róluk él kép javítása miatt. Meggyőződésem, hogy minden polgárnak kötelezettségei vannak a várossal szemben, ha pedig valaki úgy dönt, hogy részt vegyen ebben, érdek nélkül és felelősen kell tennie.

Én egy másfajta, a közösség javát szolgáló közigazgatást tartok ki célul magam elé. Egy olyan környezetet, amelyben a polgárokat egyenes gerinc tanácsosok képviselik, ami polgári méltósággal nyilvánuljon meg. Egy erős városnak egy erős Helyi Tanácsának kell lennie, amelybe értékes emberek gyűlnek össze, és nem a polgármester ügyfelei. A városnak nem olyan gazdára van szüksége, aki azt tesz, amit akar, és ahogyan akarja. Nem dönti el a közösség jelenét és jövőjét.

Nagybányának erős városná kell válnia. Meg kell győznünk a befektetőket, hogy jöjjenek Nagybányára. Új önkormányzatra van szükségünk, amely másfajta tervet hozzon létre, ami gazdasági fejlődést, a város pénzügyi forrásainak helyes felhasználását, munkahelyteremtést, a polgárokkal szembeni tiszteletet, törvényességet, átláthatóságot és erkölcsösséget jelentsen a közéletben. Emiatt javaslok Önöknek, nagybányaiaknak, egy színtest és tisztességes, a közigazgatási tevékenység törvényességén, a döntések meghozatalának átláthatóságán és a közszolgálatban állók erköl-

csösségén alapuló partnerséget.

A megoldást egy olyan város polgárainak felelősségérzetéből kiinduló változás jelenti, amely még nincs leigázva. Folytathatjuk az utat a szakadék felé, vagy most irányt változtathatunk, amíg nem késő. Dönteniük kell és vállalnunk a felelősséget. A mi és a gyermekeink érdekében. A városunk és a közösségünk érdekében.

Nagybánya egy erős polgármestert, de nem egy diktátort érdemel, hogy a közösséget olyan állapotba emelje, amelyben valaha volt, országos szinten

jelentős és európai léptékű gazdaságilag fejlett és magas életszínvonalú várossá tegye. A polgármesternek határozottságról és hajthatalanságról kell tanúságot tennie, de mindenekelőtt becsületességről.

Nagybányának erős városná kell válnia. Győlesz, ha júniusban felelősségteljesek és határozottak leszünk, megtagadva a további megaláztatást. Ez az én hitvallásom, kötelezettségvállalásom, amelynek a támogatására kérem Önöket.

Cristian Niculescu, polgármester, ügyvéd

BABA-MAMA KLUB

Minden szerdán 17.00 órától!

Szeretettel várjuk a **pocaklakókat** és természetesen a **már csúszkálókat, mászkálókat, totyogókat, örökmozgókat, vagyis minden nagybányai csöppset**, aki még nem óvodás, **anyukáikkal, apukáikkal** együtt a Teleki Házba! Mondókázzunk-mondikáljunk együtt!

Rugalmas munkaprogramra hajlandó tapasztalt pékeket és kürt skalács készítőket alkalmazunk.

Érdeklődni a 0722-388838-as telefonszámon, vagy személyesen a 2-es Kaufland áruház parkolójában levő kürt skalács sütőnél.

Teleki Magyar Ház, gr. Teleki Sándor cserkészcsapat NYÁRI PROGRAMKÍNÁLAT 2016-RA

JÚLIUSBAN

1. egész hónap folyamán - JÁTSZÓHÁZ
2. július 4-10. - KÉZMÍVES TÁBOR
3. július 18-24. - SZÍNJÁT SZÓ TÁBOR
- Moldován Blanka és Frumen Gergely vezetésével -

AUGUSZTUSBAN

1. augusztus 1-14. időszakban - CSERKÉSZTÁBOR
2. augusztus 22-28. - NÉPTÁNC TÁBOR
- Kása Zsolt és Kása Melinda vezetésével -
3. augusztus 29 - szeptember 4. - BÁBOS TÁBOR
- Bertóti Johanna és Gál Orsolya vezetésével -

2016. augusztus 22-28.

KEMENCEÉPÍTŐ TÁBOR

Kovács Gábor hidegkúti (Magyarország) kemenceépítő mester vezetésével!

(néptánc táborunkkal egyidőben/párhuzamosan)

Részletek, információk a Teleki Magyar Házban.

Helyek korlátozott számban (kb. 10 f.)!

Egy különleges
esemény...
**TÁROGATÓ -
Vesztergám
Miklós
koncertje a
Teleki Napokon**
2016. május 21-én,
szombaton délután
16.30 órai kezdettel
a Teleki Magyar
Ház udvarán, a
2016. évi Teleki
Napok keretében

Szeretettel várjuk
rendezvényeinkre!

A máramarosi gyógyszerészet múltjából

Simon Aurél (1864-1910)

Gyógyszerésznek készült, de már egyetemi hallgató korában ellenállhatatlan erével ragadta magával a vészi hajlandósága. Pályája kezdetén Kápolnokmonostoron a „Szentlélek” gyógyszerészterület alapítója 1892-ben, majd Teleki Béla gyógyszerésszel együtt bérelték a nagybányai „Arany Sas” patika főgyógyszerterületét (tulajdonos: Widder Péter) az erdélyi Miskolcban.

Ott kapszula gyárat alapítottak, ahol első sorban gyógyszergyári csomagolóanyagokat gyártottak (dobozokat, porkapszulákat, szignaturákat, pecsétbélyegeket stb.). Vállalkozószellemét bizonyítja, hogy a kapszula gyár mellett tükkörkészítéssel, rámkészítéssel is foglalkozott, amellyel megalapította a nagybányai „Rákóczy” drogériát és forgalomba hozta az „Erzsébet” vizet.

Simon Aurél és Teleki Béla adták ki, szerkesztették, írták és persze nyomtatták 1800 példányban a „Gyógyszerészet” című havi megjelenésű folyóiratot, 1905-ben és 1906-ban. Tették mindezt el fizetés nélkül. Nem is tehették másképp, tekintettel arra, hogy lapjukat ingyenesen szerkesztették. Tulajdonképpen a reklámbevételekből remélték finanszírozni lapjuk megjelenését.

Nem csupán jó üzleti érzékéről tett tanúbizonyságot Simon Aurél, de szavalómvészként és m. kedvelő színészként is bemutatkozott Nagybányán. Jó dalos, er. teljes, hatalmas hang, tiszta, lelkes magyaros el. adás jellemezték.

Munkássága a szerkesztői tevékenység mellett ugyanakkor a szakirodalomra, s t., a lírára is kiterjedt. Ez utóbbi esetben szerencsére csupán lapkiadói éveiben egy költemény szerz. ségét sikerült rábizonyítani. A kérdéses m. „Tanácsok kezd. princípálisok számára” címmel 1906 februárjában szület. hetett.

A múza csókját pedig a nagybányai illet. ség B. Rácz Anna úrhölgy prezentálhatta, akit Simon szaktársnak volt szerencséje épp akkortájt eljegyezni. Tudomásunk szerint ez a világirodalom egyetlen gyógyszerész. témájú „tárca-költeménye”. Tagadhatatlan, hogy sokéves tapasztalat sz. l. ki bel. le, egy mély gyógyszerész. üzletvezetési bölcsességeket tartalmazó tanköltemény.

Simon Aurél sokat küzdött, utazott, vállalkozott. Igen szerették, szívösen látták társaságokban, élvezetes, kedves társalgó volt. Vállalkozásai azonban, talán éppen ezért, mert nagyon is sokoldalúak voltak, nem hozták meg a remélt eredményt.

Munkás életének 46., boldog házasságának 5. évében, 1910. október 28-án szívizélhűtésben megsz. nt élni. Az övéért volt lázas munka közben érte a kérelhetetlen halál. A minden szépért, nemesért lángoló szív megsz. nt dobogni.

Dr. Marian Felix

Megkésétt emlékezés születésének 140. évfordulójára

**Krúzselyi Erzsébet, az els
magyar siket költ. n**

A „zöld ország” f városában, Máramarosszigeten 1875. március 21-én született. Gyermekkorában bekövetkezett a tragédia, nyolcéves korában kihevílten a huzatos tanteremben annyira meghlt, hogy szinte egyik pillanatról a másikra elveszítette hallását. Ehhez társult gyenge látása, mely a feln. tt korában elvégzett szemm. téték ellenére annyit romlott, hogy id. vel megvakult. Siket. sége miatt örökre abba kellett hagynia klasszikus iskolai képzését. Magánúton folytatta, szülei, f leg édesapja tanította tovább, akinek halála után önm. vel módon próbálta megszerezni az alapvet. tudnivalókon kívül irodalmi tevékenységéhez nélkülözhetetlen ismereteket.

A poézis volt az egyetlen lehet. sége, amelyen keresztül bels. lelki kommunikációt folytathatott a világgal. Ahogyan mindenki számára közérthet. en megfogalmazta: „A vers az én kis zeng. zongorám”. Lehet. vé vált, hogy teste földi börtönéb. l kiszabadult lelke kiléphessen a végtelenbe. Ahogyan a Nyugatban Reichard Piroška megfogalmazta: „megtanult a lelkével hallani, számára bels. zenévé változott át az örökös csend.”

Els. irodalmi szárnypróbálgatása 1893-ban, els. verseskötete 1897-ben jelent meg. Ezt követte még hat kötete,

melyek címei – Örök csendben, Csendország dalai, Hangtalan lírán, Örök csenddel ködön át – f leg kett. s fogyatékkal élésére, siketségére és gyengén látására utaltak. Sikeresnek mondhatta magát, az Osztrák–Magyar Monarchia id. szakában számtalan lap és folyóirat közölt verseib. l, a székesf. városi sajtóban ugyancsak ismert volt a neve.

Az 1920-as történelmi változás után testi fogyatékokkal terhelten kisebbségi sorsba jutva lelkileg egyre többet szenvedhetett. Mély vallásossága, református hite azonban átsegítette a legnehezebb id. szakokon is. Munkássága révén tagja lehetett az erdélyi magyar irodalmat alkotó költ. k és írók szellemi társaságának. Az erdélyi lapokban továbbra is jelen maradt, f leg a Pásztor. z irodalmi és m. vészeti folyóirat közölte verseit. A Brassói Lapok politikai napilap gyermekrovatában Erzsike néni és Pápaszemes Erzsike néni álneven adta közre meséit és gyermektörténeteit.

Hosszú utat, egyre magasabbra ível. l stációkat tett meg a költészet birodalmában, amíg Pet. fin és Aranyon ér. lel. dve, Szabolcskára, Tompa Mihályra, Kiss József. re, (folytatás a II. oldalon)

**A máramarosszigeti
Római Katolikus
Egyházközség és a
Simonchicz Incze
Kulturális Egyesület
közleménye**

Folyó év április 24-én, vasárnap a-láírásgy. jítést kezdeményeztünk Máramarosszigeten, hogy Hollósy Simonról utcát, az egykori Sz. z Mária szobrának pedig hasonmását állítsák újra fel a város f. terén. A Mária szobor felállításával kapcsolatosan, egyszer. értelmelési kérdések miatt, félreértések is keletkeztek. A további félreértések elkerülése végett, úgy döntöttünk, hogy hivatalosan is állást foglalunk szándékunkat illet. leg.

Egykoron a város f. terén álló Sz. z Mária szobrot 1776-ban állították fel. Akkor Máramarosban fejl. désnek indult

KRÚZSELYI ERZSÉBET:

Az. si nagy kertben

Az. si nagy kertnek fái között járok,
Vén gyertyánfa-lugas inget felém.
Bemegyek, salattamerengve megállok,
S át nézek a csöndes temet. be én.
Közepén a templom bádogfej tornyja
Vigyázó. rsemként messzeségbe néz,
Szerte korhadt fejfák, – sírok beomolva,
Közöttük egy tarka tehén legelész...

A gyertyánfa-ágak fölémbe hajolnak,
Besüt a hunyó nap piros sugara;
A földön lombármayak
tarkállva mozognak,
Ha átszáll a fák közt a szél sóhaja.
Csak nézek, csak nézek át a cinterembe,
Amott pár kicsinyke új sír domborul;
A rajtok fakuló apró kék keresztre
A köz. leg alkony bús árnya borul.

Odébb egy magasló barnafakeresztén
A Megváltó képe ott szomorkodik;
Rászáll egymadárka, aztán tovarebben
A köz. legben hajló rózsabokorig.
Omladozó k. fal körüli e helyet,
Fedett kapujánál pár lombos fa áll.
Oh, itten bizonytal.
lel nyugalmas enyhét
Ki szívére máshol gyógyírt nem talál!...

A magasló templom íves ablakában
Megtörök az alkony piros sugara
S fájó ellentétül e csöndes világban
Rózsaszín. , vidám fényben ég fala.
Ragyogva csillámló bádogfej tornyja
Vigyázó. rsemként messzeségbe néz,
Szerte korhadt fejfák...
sírok beomolva...
Közöttük egy tarka tehén legelész...

a bányászat. Mivel a megyében számos ok miatt hiányt szenvedtek bányász mesterekben, az akkori legfels. bb vezetés, idegen föld. r telepített bányászokat, akikkel együtt érkeztek hivatalnokok is. Az ide telepített népesség, köztük a bányakincstár alkalmazottai is római katolikus vallásúak voltak. A korabeli kincstárigazgató Szigeten Rudnyánszky Farkas volt. Az. irányításával sikerült többnyire a kincstár pénzén, a kincstár igazgatósággal (ebben az épületben van ma az ukrán líceum) szemben, Sz. z Mária-ának szobrot állítani.

- folytatás a II. oldalon -

Krúzselyi Erzsébet, az els magyar siket költőn

(folytatás az I. oldalról) „Nil”-re (Dapsy Gizellára) és Reviczky Gyulára hangolódva, végül – sajátos hangja megtartásával – Szombati-Szabó István, Babits Mihály, Mécs László, Áprily Lajos, Jékely Zoltán és Reményik Sándor csendes, de annál rajongóbb szellemi útítársául szegődhetett. Makacs kitartásának hamarosan komoly szakmai elismerései lettek. 1925-ben az Erdélyi Magyar Irodalmi Társaság, 1926-ban a Kemény Zsigmond Társaság, 1929-ben a Magyar Írók Egyesülete, 1931-ben az Erdélyi Szemle Irodalmi Köre választotta tagjai sorába.

Lelki támogatói közé – melyet levelek és írások tanúsítanak – Reményik Sándor, Áprily Lajos, Kunz Aladár, György Lajos, Makkai Sándor, P. Jánosy Béla, Walter Gyula, K. mives Nagy Lajos, R. Berde Mária és Szentmihályiné Szabó Mária valláskülönbségen felülemelkedő összetartó társasága tartozott. 1947 után Szatmárhegyre, uno-

kaöccséhez költözött, ahol 1953. október 15-én, 78 éves korában elhunyt. Sírját sokáig máramarosi vörösfenyőből készült emlékjel vigyázta. Ennek kapcsán külön kiemelésre érdemes szülőföldje, ezen belül is szülőpátriája iránt érzett elkötelezett szeretete, melyet egyik levelében szintén megvallott.

„Rajongója vagyok szülőföldem hazámnak...”. A máramarosi tájak szépségét számtalan költeményében megörökítette: *Itt születtem, Tavasz a dombtetőn*, az *Ének az Iza folyóhoz*, *Visó-völgy határán* és a *Juhász Gyulának ajánlott Iza parti vízimálmom*, melyet az egykori szigeti tanár *Az Iza partján* címen megfogalmazott versére írt válaszul.

A költőnő közvetlenül halála után még nem felejtették el, eltávozását követően három év múlva a *Magyar Reformátusok Naptára* közölte *Kis öreg asszonyok* című versét. Utána hosszú évtizedekig nem lehetett találkozni munkáival, költeményei nemhogy önálló kötetben, válogatásokban sem jelentek meg.

A női lélek érzékeny rezdüléseivel megvallott mély vallásosságot, hazaszeretetet, polgári értékrendet sugalló versei nem lehetnek időszerűek, az 1948 utáni szépirodalom szocialista kánonjában nem lehetett sem helye, sem sze-

repe. Mit kezdhünk hagyatékával? Mire taníthatnak, mit sugallhatnak költeményei? Mindenekelőtt emberi tartást, a belső szükségletből fakadó alkotásvágy beteljesítéséért hozott áldozatkészséget, a vallásos hit mindenén átsegítettségét, a szülőföld magától értetődő szeretetét, a lét-élményeket nyújtó lokálpatriotizmust, az élet hétköznapiakban, de ahhoz elmaradhatatlanul hozzátartozó mindennapi szépségeinek meglátását.

Arra, hogyan találta meg egy hátrányos helyzetű, siket és látáskorlátozott, majd idővel teljesen vak ember az önkifejezés társadalmi jelentőségét, irodalmi szintre emelhetett. Nem született emberkerülék és nem vált remetévé, ahhoz, hogy a szakmai sikereig, az elismertségig eljuthasson, szüksége volt az erdélyi írók-költők befogadó közösségére, felfogására – az akkor használt kifejezéssel – az impériumváltás után az együvé tartozás újabb erőt adó érzésének átélésére. Ennek megtapasztalása révén vált képessé a poézisben magasabb szint elérésére és költeményei segítségével nemzeti közössége lelki életének gyarapítására.

Lélektől lélelig szóló, érzelmgazdag versei nem csak saját korának íródtak, a jelen és a jövő valamennyi generációjának szólhatnak. *Szabolcska Mihálynak Krúzselyi Erzsébet* második verseskötetéhez levélformában írt előszavában meg nem cáfolható igazságot fogalmazott meg: „soha poétát vagy po-

étai munkát se fölemelni, se elnyomni nem lehet. Az idővel több mindenkit a maga helyére állít”. Bölcs meglátása – reményeink szerint – a szigeti Költőnő esetében is beigazolódnak, lesz helye a magyar irodalomtörténet hivatalos kánonjában.

Sas Pétermel véstörténésszel
(ehirmondo.ro)

A máramarosszigeti Római Katolikus Egyházközség és a Simonchicz Incze Kulturális Egyesület közleménye

-folytatás az I. oldalról-

A történelmi dokumentumok két okot is felsorolnak: az egyik kimondottan a megyébe betelepült és római katolikus hívők buzgóságát és az ültetésüket látja a szobor felállításában, a

másik ok pedig a Sz. z Máriától remélt, korabeli pestisjárványoktól való oltalom. Az idő folyamán a szobornak változtatták a helyét. Legutóbb, amikor a második világháború végén az orosz hadsereg bevonult Szigetre, a római katolikus templom eltt állt, a mai szovjet emlékmű helyén. Orosz katonák köteleket kötöttek rá és földig rombolták. A hagyomány szerint a szobor felső részét egy idősbácsimentette ki az Iza folyóból. Ez a megmentett felső rész van most a római katolikus temetőben, nagyon rossz állapotban. Két keze letörtött, több helyen a minőségi munkán cementes, vagy gipszes vakolattal próbálták hozzá nem értő személyek a károsodásokat helyreállítani, minde mellett giccsesen is lefestették. Ezen információkat Zolopcsuk Pál Róbert helytörténész is megerősítette számunkra.

Ebből kifolyólag csak egy lehetőség maradt, a régi szoborról készült fényképek alapján, rekonstruálni a művet (amit hasonmásnak nevezünk) és ezt újra elhelyezni a város főterén. A régi szobor visszaállítása tehát a rekonstrukcióval és ezzel az eredeti műnek a teljes hasonmását akarja jelenteni, mivel az eredetileg elkészített szobor sajnos szinte száz százalékosan megsemmisült.

Ezzel célunk hitéletünkben a kifolyólag Sz. z Máriát tisztelni, a vidéken élő nemzetek közötti békét elsegíteni és vallási, valamint kulturális örökségünket megőrizni és ápolni Máramarosszigeten.

Nemes célunk sikeres megvalósításában reménykedve, várjuk mindenki támogatását.

Ft. Reszler Mihály
Orosz Krisztofer Levente

50 éves történet

Amikor 1964-ben Szinérváraljára kerültem, a tanáriak már tudták, de az itteniek még nem, hogy engem nem lehet se lefizetni, se lekenyerezni, sőt, még „lecsirkézni” sem. Így történhetett meg, hogy 1966 augusztusában beállított hozzám egy nagymama és elmesélte, hogy unokája még eddig soha nem bukott pótvizsgára, és most nagyon fél a vizsga előtt, pedig állandóan tanul. Mivel K. néni nagyon szerette az unokáját, elhatározta, hogy felkeres, mert már is fél a matek pótvizsgától. Azt üzentem, ne féljen, hanem tudjon, mert azt értékelhetem, amit elmond és leír. Szinérváralja akkor se falu, se város nem volt, ahogyan egy oda való ismerősöm jellemezte: itt minden megvan abból, ami falun és városban rosz... Az eltelt fél évszázad alatt én is meggyőződtem, hogy „van benne valami”.

Az eset azért jutott most eszembe, mert K. néni kivett a szatyrából egy pár csirkét, mondván: „Drága számtantanár úr, hoztam ezt a két csirkét, én neveltem ket, nagyon finomak, pont rántani valók. Hátha segítenek.” „Nekem biztosan nem válaszoltam”, úgyhogy tessék ket hazavinni, hátha jövőre már ezek is okosabbak lesznek.”

Szilágyi Béla

A hét mottója:

„Oly jó, oly tiszta idebent!
Az utcazaj, a szennyes élet,
A testiség kívül rekedt, –
Itt az úr a lélek!”

(Krúzselyi Erzsébet: Isten háza)

Péter Károly jegyzete:

Egymás másolata vagyunk

Nagy divatba jött a plagizálást úgy felfogni, mint valamiféle súlyosan büntetendő cselekmény. Pedig az igazság az, hogy plagizálás nélkül nincs fejlődés. Valamilyen szinten minden ember plagizál, vagyis minden ember a másiktól elsajátított gondolatokat gondolja tovább és adja el, mint sajátját, hogy azokat aztán mások is elsajátíthassák és továbbadhassák, és így tovább. Én már rég észrevettem, hogy mindenki ugyanazt mondja és írja, csak a szavakat más sorrendbe teszi, így már semmi új nincs, csak a szakadatlan ismétlés, magolás újra és újra, mint egy beakadt régi bakelitlemez.

Nincs új a nap alatt, mondja a szállóige. Hát, ha így van, akkor miért éppen most, a digitális kor „Copy and Paste” technikájának fénykorában tört ki a plagizálás elleni kegyetlen háború? Miért éppen most, amikor ez a technika szokássá, szinte természetessé vált az általános iskolától az egyetemig, a tudományos kutatástól az irodalmi művekig, a politikától a médiáig? Odáig jutottunk, hogy mára már az utánozás nem (csak) majom szokás; az utánozás valami hasznos dolog, különösen a gyerekek számára. Emlékszem egy régi gyerekjátékra, az volt a neve, hogy Utánozó majom. Elször a szomszéd Jósikát kezdem utánozni, és milyen jól tettem: azóta tudok fél lábom állni, faramászni, ki-mondani azt, hogy kedvesmegegyeségedeségedre, azóta négy újjal olyat tudok fütyülni, mint valamikor Nicolae Malaxa gromzodnya...

Amióta jegyzetírásra adtam a fejem, nagy a félelmem, nehogy plagizáljak, hogy nehogy ne tegyem ki a szükséges idézőjeleket, a tartalmi idézeteket nehogy ne jelöljem meg, hogy mások publikált gondolatait nehogy saját gondolataiként tüntessem fel. Legtöbb bajom a gondolatokkal van, hogy melyek az enyémek, s melyek mások publikált gondolatai. Ha azt mondom, hogy este van, akkor Arany Jánost utánzó, ha azt, hogy anyám tyúkja akkor Petfit? De nem hiszem, hogy éppen eddig kell feszítenem a húrt!

És ha mással íratod meg a szakdolgozatod? Az nem plágium, csak csalás ugye?

Be kell fejeznem az okoskodást, de nem azért mert nincs több mondanivalóm a témáról (ismerek én valakit, akiben a doktort csinált az általam írt szakdolgozat), hanem mert elfogyott a zöld újságban számomra „fenntartott” hely.

Hatalmas csapást mért a magyar kisebbségre az erdélyi falurombolás

Huszonnyolc éve, 1988. április 29-én jelentette be Nicolae Ceaușescu államfő, a Román Kommunista Párt (RKP) főtitkára, hogy az országban 2000-ig végrehajtják az ún. településszisztematizálási tervet, melynek során „agráripari centrumokat” hoznak létre. A köznyelvben falurombolásként elhíresült program a tízenháromezer romániai falu mintegy felének a felszámolását irányozta el.

Romániában már a hetvenes évek óta folyt a városok és városközpontok szisztematizálása. Az erített városiasítás – a statisztikákban legalábbis – látványos eredményekkel járt, 51 község vált várossá. Ezt követte a vidéki területrendezési elképzelés megvalósítása, amely nem csak a lerombolandó, elköltöztetendő falvakat, hanem minden települést érintett, mert drasztikusan csökkentette az ezen kívül eső házak, családi gazdaságok elköltöztetését. Az intézkedéseket a pártvezetés a mezőgazdasági művelésre alkalmas terület háromszázaléknyi növekedését remélte.

A falurendezési terv részleteit 1988. április 29-én ismertette Nicolae Ceaușescu az RKP KP Politikai Végrehajtó Bizottságának ülésén. Eszerint az első szakaszban, 1990-ig elkészítik az átrendezés minden részletre kiterjedő tervét, s felméri a falvak lakosságának számát. A két-háromezer főnél kevesebb lakosú településeket, azaz a romániai falvak felét eleve életképtelennek minősítették. Az 1995-ig tartó második szakasz végé-

re rendezés nyilvánvalóan a nemzetiségek szellemi hagyományai és közösségi tudata ellen is irányult, ezért a román lakosság módszeres betelepítésével támogatott homogenizációs folyamatot.

Nicolae Ceaușescu bejelentése után az értelmiség egy része tiltakozott a pártvezetésnél. A nemzetközi közvélemény felfigyelt a tervekre, s Románia egyre nagyobb politikai nyomás alá került. Hevesen tiltakozott a falurombolás ellen Ausztria és az NSZK, s kiéleződött a magyar-román viszony is.

A magyarok lakta településekre érkező riasztó hírek hatására több magyarországi civil szervezet és 1988. június 27-én tüntetést szervezett a budapesti Hősök tere és a falurombolás ellen, a demonstráción mintegy 60-70 ezer ember vett részt. Három nappal később az Országgyűlés állásfoglalásban hívta fel a romániai Nagy Nemzetgyűlés figyelmét a megsemmisítésre kijelölt falvak felbecsülhetetlen történelmi és kulturális értékeire, kifejezve reményét, hogy a román vezetés eláll a terv végrehajtásától.

re megynként 2-3 agráripari komplexumot terveztek kialakítani, az utolsó szakaszban pedig, 2000-ig 558 városi jellegű agráripari központ jött volna létre iskolákkal, kórházakkal, sport- és művelődési központokkal. A lakosságot többszintű lakóházakba akarták áttelepíteni, ezeket kizárólag a központi tífustervekkel összhangban lehetett megépíteni. (1985-től már több települést felszámoltak Bukarest környékén és Giurgiu megyében, de a modellértéknek tekintett új településeken többnyire a legalapvetőbb szolgáltatások is hiányoztak.)

Ceaușescu bejelentését követően az ország egész területén megkezdődött a községek átszervezése: a falvak bontásához még hozzá sem fogtak, de sok helyen az orvosi ellátást már megszüntették. Nagyságukra nézve a magyarok lakta falvak nem érték el az életképessé nyilvánítás alsó határát, s veszélyeztetetteké váltak a német nemzetiségű falvak is, mivel lélekszámuk az NSZK-ba történő teljes kivándorlás miatt folyamatosan csökkent. A tervezett település-

Románia válaszul bezáratta a kolozsvári magyar konzulátust és a diplomáciai kapcsolatok megszakításának lehetőségét is felvetette. Menekültek ezrei kezdtek Romániából Magyarországra áramlani. A feszült politikai helyzetben augusztus 28-án teljesen váratlanul találkoztunk Aradon az új magyar miniszterelnök, Grósz Károly Nicolae Ceaușescuval, de egyetlen fontos kérdésben sem sikerült megállapodásra jutniuk.

A településszisztematizálási programot a román vezetés 1988 végén lelassította, amiben a nemzetközi tiltakozásoknál nagyobb szerepet játszott az anyagi eszközök hiánya. A falvakat eredetileg bulldózerekkel akarták a földdel egyenlővé tenni, de aztán napvilágot láttak azok az elképzelések, hogy iskola, közlekedés, orvosi ellátás, postai szolgáltatás híján inkább hagyják őket maguktól elhalni. A tarthatatlan bel- és külpolitikai állapot végül 1989. december 22-én magával sodorta Nicolae Ceaușescu-t és egész rendszerét.

(a mult-kor.hu nyomán)

Válogatás az ideai TELEKI NAPOK programjaiból

Május 19., csütörtök 18 óra, Teleki Ház

Mezei József megtalálása (könyvbemutató)

Ki volt Mezei József?

– egy nagybányai festőművész, Bem apó táborigényes festője, aki 1846-ban Petőfi-fível is barátságot kötött. Orbán Balázs: *A Székelyföld leírása* c. művének első kötetéhez készített fényképeket és a nagybányai Szentháromság templom melékoltárait és foltárképét is megfestette...

A Mezei József c. kötetet bemutatják Nagy Gyöngyvér, a Csíki Székely Múzeum munkatársa (Csíkszereda) és Muhi Sándor, műkritikus (Szatmárnémeti), a kötet szerkesztője. A kiadvány megvásárolható, ára 27 lej.

Május 20., péntek 18 óra, Teleki Magyar Ház

Bitay Katalin grafikus- és textilművész kiállítása

A tárlatot megnyitja Botis Enik művészettörténész, zongorán közreműködik Mares Hanna. A tárlatmegnyitó keretében újabb 5 festményt talál gazdára azok közül, amelyeket képzőművész barátaink a Teleki Magyar Ház felújítása javára felajánlottak! A sorsoláson az összes addig megvásárolt téglajegy tulajdonosa részt vesz!

Május 20., péntek 20 óra, Teleki Magyar Ház

Selfish Murphy koncert

Ír kocsmazene, vagy pub and roll – a műfaj egyre divatosabb, s már létezik erdélyi képviselője is: a Selfish Murphy. A sepsiszentgyörgyi zenekar nem elsősorban jönni Nagybányára, több alkalommal koncerteztek már a Route 66-ben, azonban most elsősorban a magyar közönség kedvéért látogatnak hozzánk!

Május 21., szombat 10 óra, Teleki Magyar Ház

Előadások a Teleki családról

Berberovics István hadnagy, honvéd tüzér hagyományörző, Kiskun Huszár és Honvéd Hagományörző Egyesület (Kecskemét):

– A szabadságharc I. fegyverei

Gajda Péter, Teleki Blanka Gimnázium és Általános Iskola, Székesfehérvár:

– De Gérandó Ágoston erdélyi utazásai 1840-42-ben

Teleki András PhD-hallgató, Budapest:

– A Teleki Sándor-kutatás kérdései és célkitűzései

Kóbori Dorottya, tájépítész és kertművész hallgató, Szent István Egyetem, Budapest: – A koltói Teleki-kastélykert történelmi kutatása

Május 21., szombat 18 óra, Teleki Magyar Ház

„Halhatatlan élet” népi vígjáték

Kulcsár-Székely Attila, a székelyudvarhelyi Tomcsa Sándor Társulat színművésze Nyír József regényének feldolgozásával látogat ismét Nagybányára, elsősorban azokra gondolva akik februári előadásáról lemaradtak.

Hogyan veszi rá egy apa fúrfanggal a korosodó, vénlegény fiát a nászújszerű? Milyen volt azokban az időkben, amikor még guzsalyosba kellett járni, amikor akár egy hold földön múlhatott egy házasság, amikor az apa kérte meg a lány kezét, és az egész falu kivette a részét a mátkaságból, a vőlegénységből, az esküvőből és a lakodalomból...?

Május 21., szombat 15.00-20.00 óra között, Teleki Magyar Ház

Könyvvásár: Erdélyi Virtuális Antikvárium és Könyvesbolt

Május 21., szombat 20 óra, Teleki Magyar Ház

Bor- és sajtóköstölő

A május 21-i, szombati családos kerti délután és gulyásfőzést verseny, valamint Vesztergám Miklós tárogató-koncertje (lásd az I. oldalon), és Kulcsár-Székely Attila egyszemélyes vidám népi színjátéka után!

Meghívottaink Borbély Zsolt Attila (Arad), valamint Barkaszi Levente és Molnár Csilla (Som, Kárpátalja).

Beugró 60 lej személyenként, helyek korlátozott számban!

Május 22., vasárnap 12 órától, Teleki Magyar Ház

Emlékhelytúra

Látogasd meg velünk a Nagybánya-környéki Teleki emlékhelyeket! Indulás a Teleki Magyar Ház parkolójából. A jelentkezők számától függően igényesszünk kisbusz(oka)t biztosítani. Az igények felmérése érdekében kérjük JELENTKEZZENEK MIELŐBB a Ház irodájában!

TELEKI NAPOK 2016

... amit nem szabad kihagyni ...

INNEN ONNAN

Új égitestet találtak a Naprendszerben

A Naprendszer külső, fagyos övének egy törpebolygója, a Makemake körül kering kicsi holdat fedeztek fel a Hubble téleszkóppal, jelentették be amerikai csillagászok. A bejelentést az a kutatócsoport tette, amelynek néhány tagja évekkel ezelőtt a Pluto kisebb holdjait is felfedezte. A Makemake maga is csak 1400 kilométer átmérőjű, holdjának, amely az MK2 katalógusjellet kapta, mindössze 160 kilométer az átmérője. A Makemake a nevét a hűsvét-szigeti mitológia teremtményének, a Hubble téleszkóp látómezőjének kamerája tavaly áprilisban készített felvételt a törpebolygótól mintegy 21 ezer kilométerre keringő MK2-ről. Korábbi kutatások a Makemake erősen fényes miatt nem találhatták meg a nála több mint 1300-szor halványabb égitestet. További kutatásokkal lehet meghatározni majd, hogy az MK2 pályája kör alakú vagy ovális-e. A Makemake a Naprendszer külső, fagyos Kuiper-övének a második legfényesebb törpebolygója a Pluto után. A felfedezés azért jelentős, mert bizonyítja, hogy a Neptunusz pályájától a Naphoz képest igen távol kering törpebolygók többségének valószínűleg van holdja – mondta Alex Parker, a boulderi Southwest Kutatóintézet csillagásza, a Hubble felvételeit elemző csoport vezetője.

Románia a világ 5. legnagyobb alkoholfogyasztója

Fehéroroszország vezető a világ legnagyobb alkoholfogyasztóinak a listáját, évente 17,5 liter tiszta alkoholt isznak meg a beloruszok. Románia az 5. helyre került a WHO 2014-es összesi-

tése szerint, nálunk átlagosan 14,4 liter tiszta alkoholt fogyasztanak el az emberek. A legnagyobb alkoholfogyasztók top 10-es listájára szinte csak kizárólag kelet- és közép-európai országok kerültek, egyedüli kivétel a 7. legnagyobb alkoholfogyasztó Andorra. Magyarország különben a 8. helyet foglalja el a listán 13,3 literrel. A top 10 alkoholfogyasztó ország: 1. Fehéroroszország - 17,5 liter; 2. Moldovai Köztársaság - 16,8 liter; 3. Litvánia - 15,4 liter; 4. Oroszország - 15,1 liter; 5. Románia - 14,4 liter; 6. Ukrajna - 13,9 liter; 7. Andorra - 13,8 liter; 8. Magyarország - 13,3 liter; 9. Csehország - 13 liter; 10. Szlovákia - 13 liter. Ha azt vesszük, hogy egy átlagos üveg borban 97,5 ml tiszta alkohol van, míg egy shot 40 százalékos vodka 8-10 ml alkoholt, egy üveg 6 százalékos sör pedig 30 ml alkoholt tartalmaz, akkor egy romániai átlagfogyasztó egy év alatt 147 üveg bort, vagy 1440-1800 shot vodkát vagy 480 üveg sört iszik meg.

500 ezer éve hiénák is vadászhattak emberekre

Egy marokkói barlangban fellelt, 500 ezer éves hominincsoportról árulkodik, tulajdonosát nagy test ragadozók, talán hiénák fogyasztották el. A középs pleisztocén időkben a korai emberek valószínűleg élhették és erőforrásokért versengtek az ugyanazon területeken jelen lévő nagyragadozókkal. Mostanáig viszont igen kevés bizonyítékot leltek fel rá, hogy közvetlen kapcsolat lett volna a fajok között eme időkben. A PLoS One folyóiratban megjelent tanulmányban a kutatók leírják, a marokkói Grotte Hominidés barlangban lelték fel egy 500 ezer éves hominina csonttöredékét rágásnyomokkal. Vizsgálatuk számos törést és fognyomot – rovátká-

kat és lyukakat - tárt fel, mindez táplálkozó hűsév kre utal. A nyomok ráadásul a csont két végén csoportosultak, lágyabb részei teljesen össze voltak morzsolódva. A nyomokat üledékek töltötték ki, ami idős mivoltukat jelzi. Az ember valószínűleg a Homo rhodesiensis fajhoz tartozott, mivel más maradványait már több helyütt fellelték a régióban. Míg a nyomok megjelenése alapján a legvalószínűbb jelölt a hiéna, amely nem sokkal a hominina pusztulása után láthatott neki a lakomának, a kutatók nem tudták kikövetkeztetni, hogy a csont tulajdonosát levadászták-e a ragadozók, vagy pedig már holttestből falatoztak. Mindazonáltal ez az első bizonyíték rá, hogy a középs pleisztocénben az emberek táplálékforrást nyújtottak a ragadozóknak Marokkó eme területén. Mindez pedig éles ellentétben áll a szomszédos lelőhelyekről elkerült bizonyítékokkal, amelyek azt sugallták, az ott élő emberek vadászták le és fogyasztották el a hűsévket. A szerzők azt sugallják, a körülmények függvényében ekkoriban a homininák a vadász és dögev szerepét is betölthették, és maguk is zsákmányként vagy elhullott táplálékként funkcionálhattak másoknak.

kat és lyukakat - tárt fel, mindez táplálkozó hűsév kre utal. A nyomok ráadásul a csont két végén csoportosultak, lágyabb részei teljesen össze voltak morzsolódva. A nyomokat üledékek töltötték ki, ami idős mivoltukat jelzi. Az ember valószínűleg a Homo rhodesiensis fajhoz tartozott, mivel más maradványait már több helyütt fellelték a régióban. Míg a nyomok megjelenése alapján a legvalószínűbb jelölt a hiéna, amely nem sokkal a hominina pusztulása után láthatott neki a lakomának, a kutatók nem tudták kikövetkeztetni, hogy a csont tulajdonosát levadászták-e a ragadozók, vagy pedig már holttestből falatoztak. Mindazonáltal ez az első bizonyíték rá, hogy a középs pleisztocénben az emberek táplálékforrást nyújtottak a ragadozóknak Marokkó eme területén. Mindez pedig éles ellentétben áll a szomszédos lelőhelyekről elkerült bizonyítékokkal, amelyek azt sugallták, az ott élő emberek vadászták le és fogyasztották el a hűsévket. A szerzők azt sugallják, a körülmények függvényében ekkoriban a homininák a vadász és dögev szerepét is betölthették, és maguk is zsákmányként vagy elhullott táplálékként funkcionálhattak másoknak.

2018-ban indítaná els marsi misszióját a SpaceX

A SpaceX magánkézben lévő vállalat azt tervezi, hogy 2018-ban ember nélküli Dragon-kapszulát küld a Marsra. Mindez az első lépés lenne az alapító Elon Musk ama célja felé, hogy embert juttasson egy másik égitestre. A negyedik bolygóra a 2030-as években asztronautákat felküldeni tervez az amerikai riügynökség (NASA) bejelentette, technikai támogatást nyújt majd a SpaceX Red Dragon nevet kapott küldetéséhez. Közleményükben leszögezik, hogy a SpaceX missziója értékes adatokat szolgáltat a légkörbe lépéskor, éreszkedésről és landolásról a Marson, emellett elmozdíthatja az amerikai ipart is. A Twitteres bejelentés az első céldátum a SpaceX au-

tomata marsi missziójához. A vállalat programjának célja a marsi emberes missziók megkövetelte technológia kifejlesztése. A Mars-program részleteit a tervek szerint a Nemzetközi Asztronautikai Kongresszuson ismertetik majd, szeptemberben. A Twitteren Musk kifejtette, a Dragon-2-t úgy fejlesztik, hogy bárhol tudjon landolni a Naprendszerben. A Red Dragon marsi misszió lesz első tesztrepülése. Mivel a kapszula belső térfogata körülbelül egy nagyobb autót idézi, még igen kényelmetlen lenne asztronautáknak (Musk korábban már említette, hogy 2026 környékén szeretne embert juttatni a bolygóra). 2015 novemberében közzétettek egy videót, amelyben bemutatták a Dragon V2-kapszula (a Dragon legénységi verziója) lebegő tesztjét, ami azt hivatott demonstrálni, miként ereszkedne le puhán egy távoli világ felszínére. Szintén tavaly, a NASA kutatócsoportja is megvizsgálta egy Red Dragon-misszió lehetőségeit: a SpaceX kapszulája hozná haza a 2020-as években a NASA-rover által begyűjtött kőzet- és talajmintákat. Ezt a missziót végül a NASA nem hagyta jóvá, a SpaceX pedig nem erősítette meg, hogy részt venne benne. A Tesla Motors és a PayPal társalapítójaként is ismert milliárdos Elon Musk 2002-ben alapította meg a Space Exploration Technological vállalatot azzal a céllal, hogy a kilövési költségek csökkentésével elérhetővé tegye a marsi utazást. A tervek szerint az idei év második felében debütál majd marsi rakétájuk, a Falcon-9 nehéz súly felvitelére képes verziója (Falcon Heavy). Nemrégiben sikeresen landoltatták egy Falcon-9 első fokozatát tengeri platformon, ami kulcsfontosságú lépés Musk ama tervében, hogy viszonylag olcsó, többször használatos rakétákat fejlesszenek ki. Jelenleg a Dragon kapszula teherszállító verziójával a NASA-val kötött, kétmilliárd dolláros szerződés értelmében szállítanak rakományt a Nemzetközi űrrállomásra és onnan vissza. Emellett egy másik, 2,6 milliárdos NASA-szerződés alatt fejlesztik a kapszula legénységi verzióját is.

KERESZT-REJTVÉNY

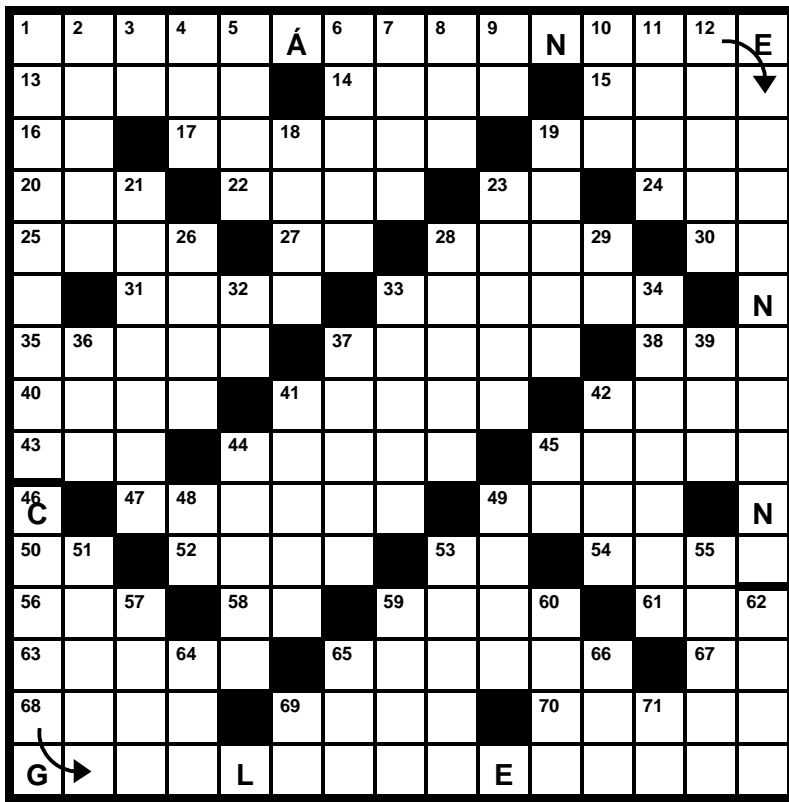
Kettőt is talán

VÍZSZINTES: 1. "Szeretni talán lehet kettőt is egyszerre, ..." (Rachel Field). 13. Filmszínész (Nándor). 14. Gátba ütközik. 15. Horvát sziget. 16. Beárad! 17. Formál. 19. ... Calvino; olasz író. 20. Menyasszony. 22. Tarol. 23. A szélein takar! 24. A ... kisasszonyok násza (Ady). 25. Közkatona. 27. Bevitt! 28. Kon ...; Heyerdahl expedíciója. 30. Sorban állnak! 31. Kazah tó. 33. Ünnepi sütemény. 35. A földre helyez. 37. Énekel. 38. ... Turner; a CNN alapítója. 40. Özönlik. 41. A kertben dolgozik. 42. Villanófénylámpa. 43. Mi, több! 44. A mohamedánok szent könyve. 45. Cseh író (Vladimir). 47. Állatok ellátása. 49. Hol ..., hol nem ...; mesekezdet. 50. Kacsafarok! 52. Izraeli légitársaság. 53. Dalolni kezd! 54. Francia író (Pierre). 56. Szappanmár-

ka. 58. Izomkötő szalag. 59. Afrikai ország; fővárosa: Bamako. 61. ... It Be (Beatles). 63. Égtáj. 65. Gyengélked. 67. Tiltószó. 68. Tévesen jegyezd. 69. A matador ellenfele. 70. Ritka női név.

FÜGGŐLEGES: 1. Felaprítás. 2. A Jupiter egyik holdja. 3. Rudyard Kipling híres verse. 4. Atya. 5. ... ákác; Szép Ernő színműve. 6. Függő zár. 7. Tanít, nevel (tréf.). 8. Sapiénti ...; A bölcsnek elegendő. 9. Juttat. 10. Karó. 11. Pénzzé tesz. 12. Vörös-kék színben játszó. 18. Aromás csoport. 19. Kedvtelenül jegyzetel. 21. Szándékkal kapcsolatos. 23. Kendert tör. 26. Tóth Árpád szülővárosa. 28. Esetleg. 29. Intercity (rövid). 32. Lakrészek! 33. A halász öröme. 34. Rajthoz áll. 36. Izomban rejlik. 37. ...ről. 39. Régi rádiómárka. 41. Megalázkodó meghajlás a kínaiaknál. 42. Testrészt. 44. Madársejt. 45. Torino folyója. 46. A gondolat befejező része. 48. Magad. 49. Igaz. 51. Vonatkozó névmás. 53. Színmű. 55. Babaaltató szó. 57. Olajzöld. 59. Madagaszkári félmajom. 60. Bálvány. 62. Cselekedet. 64. Becézett Erika. 65. Hogy ... vannak! 66. Mellem. 69. Barnulni kezd! 71. Bosszús szócska.

Szerkesztette: Csatlós János

Proiect realizat cu sprijinul Municipiului Baia Mare prin programul de finanare nerambursabil în anul 2016. Coninutul acestui material nu reprezint în mod necesar poziia oficiala a finanatorului. Acest material se distribuie GRATUIT.

HUMOR-ZSÁK

Az autópiacon:
- Na, és van riasztó az autódban?
- Persze, a m szaki állapota.

Az egyetemisták elmennek egy húsgyárba üzemlátogatásra, és egy öreg szaki magyaráz a sornál:
- Úgy képzeljék el ezt, ifjú kollégák, hogy itt az elején bemegy a marha és a végén kijön a kolbász.
Az egyik srác jópofáskodni próbál:
- Bátyám, olyan nincsen, hogy az elején bemegy a kolbász és a végén kijön a marha?
A szaki végigméri a srácot:
- Már hogyan volna, kérdezd csak meg apádat.

Két szke n áll a buszmegállóban, várják a nagybányai buszt. Hamarosan jön is egy busz. Odamegy egyik jük, s megkérdezi a sof rt l:
- Ez a busz elvisz Nagybányára?
- Nem!
Odamegy a másik is és megkérdezi:
- És engem?

- Hogyan tanulta a középkorban a királyn a szerelmet?
- Apródonként!

A kocsmából indul haza az alkoholista, de útravalóként még egy üveg vörösbort betesz a kabátzsebébe. Ahogy botorkál az úton, beleesik egy árokba, jól megüti magát. Érti, hogy valami nedvesség elkezd végigfolyni a mellkasán, kétségbeesve felkiált:
- Remélem, vér!

- Hányasra vizsgáztál?
- Kettesre.
- Mib l?
- Kegyelemb l.

A püspök arról beszél a gyülekezetnek, hogy nincs elég pap és apáca.
- Önök közül sokan csak egy gyermeket vállalnak, és hagyják, hogy más pályát válasszon. Én azt javaslom, hogy minden család három gyermeket vállaljon: egyet az apának, egyet az anyának, egyet pedig az egyháznak.
Néhány nappal kés bb a püspök épp vásárol a boltban, amikor meglát egy nyájába tartozó várandós kismamát. Miel tt üdvözölhetné, a kismama a pocakjára mutat és mindenki füle hallatára odakiáltja a püspöknek:
- Püspök úr, ez a magáé!

Két öregember beszélget, a téma a mai erkölcsi normák. Az egyik megjegyzi:
- Én annak idején nem feküdtem le a feleségemmel csak a házasság után! És te?
- Nem tudom, nem emlékszem. Hogy is hívják a feleségedet?

- Képzeld, az éjjel álmomban elindultam és kikötöttem a földszinten lév étteremben!
- El tudom képzelni, milyen kellemetlenül érezted magad, mikor ott álltál a vendégek között hálóingben!
- Hálóingben? Ki hord mostanában hálóinget?

- Jucika, arra kérem, még ne beszéljen senkinek az eljegyzésünkr l!
- De Ferikém, a barátn mnek el kell mondanom. Évekig azt állította, hogy úgysem találók olyan marhát, aki elvenne feleségül.

A feleség iszonyúan berekedve tér haza Tihanyból. A szomszédasszony sipítozva kérdezi:
- Talán hideg volt a víz?
- Nem - feleli a rekedt asszony helyett a férj. - Azt szerettem volna, hogy a visszhangnál is az övé legyen az utolsó szó.

- Uram, a „huszonöt ezer dollár hozomány” jellegű házassági hirdetésre jöttem. Szeretném látni.
- Nincs semmi akadálya, a hölgy tíz perc múlva itt lesz.
- Félreértett. Én a dollárra vagyok kíváncsi!

Molnár Ferencet megkérte a f szerkeszt je, hogy írjon kritikát egy ifjú szerz els vígjátékáról.
- Nem vállalom - mondta Molnár -, a darab rossz, a szerz kétszer olyan er s, mint én, és amint a vígjátékból kiderül, nem érti a tréfát.

Kovács éjjel kés n ér haza, s a felesége ráordít:
- Oszkár! Miért jössz ilyen kés n haza!?
- Negyedóra múlva megmondom.
- És miért nem monod meg mindjárt?
- Hát az isten szerelmére, várj legalább néhány percig, hogy valami okosat kitaláljak!

- Hogy van a f nőköd?
- Még mindig a kórházban van, nagyon beteg, már félig meg van bolondulva.
- No, akkor mégiscsak javult valamit az állapota.

Barátn k beszélgetnek:
- Azt mondtad, a férjednek szép nagy szeme van. Én nem vettem észre.
- Várj csak néhány percig, mindjárt itt lesz a küldönc a divatszalonból az új kalapommal és a számlával!

- Hogy köszönnek az etiópoknak?
- ???
- Mi szél hozott?

Az ifjú elmondja igényeit a házasságközvetít nél:
- Fiatal, szép, gazdag, kedves, h séges és szellemes asszonyt szeretnék.
- Értem, uram, értem - bólogat a házasságközvetít , de nálunk a törvény tiltja a többnej séget.

A férj és a feleség sétálgatnak. A férj egy csinos n után sandít, mire a feleség rászól:
- Én nem értelek, fiam. Amint egy csinos n t látsz, rögtön meglepedkezel arról, hogy n s vagy.
- Éppen ellenkez leg. Pont akkor jut eszembe.

A férj így szól a feleségéhez:
- Nagy lépésre szántam el magam. Életbiztosítást kötöttem a javadra, drágám.
- Ez akkor azt jelenti, hogy ha beteg leszel, nem is kell orvost hívnom?

A Lánc hídon forgalmi dugó keletkezik, és a sor csak lépésben halad. Egy taxis türelmetlen hölgy utasa így szól a sof rhöz:
- Mondja, nem tudna egy kicsit gyorsabban menni?
- Én tudnék, asszonyom - mormogja a taxis -, de nem hagyhatom itt a kocsit.

Egy kamion száguld a sztrádán, mögötte kissé lemaradva egy Trabant. A kamionos hirtelen megáll, egy rúddal végigcsapkodja a ponyvát és továbbhajt. Kis id múlva megismétl dik a jelenet. Amikor harmadjára is elkezd csapkodni a ponyvát, a Trabantos megkérdezi:
- Miért veri mindig a ponyvát?
- Pofon egyszer . A kocsí teherbírása öt tonna, én meg most hét tonna papagájt szállítok, így két tonnának mindig repülnie kell.

Egy hölgy bemegy a butikba:
- Szeretnék egy olyan bugyit és melltartót, amire rá van hímezve: „Ha ezt el tudod olvasni, akkor túl közel vagy...”
- Igen, kérem, azt hiszem, meg tudjuk oldani - válaszolja az eladó. - És milyen típusú írással szeretné a feliratot?
- Braille.

Ízületi fájdalmak okai és kezelése

(Folytatás az előző lapszámunkból) A mozgásszervi panaszokkal orvoshoz forduló esetében nem kizárólag az ízület megbetegedéséről lehet szó. Más helyről is kiindulhat a fájdalom, ezért egyéb okokat is mindig szem előtt kell tartani.

Gyulladásos ízületi megbetegedések (arthritisek)

Ebbe a csoportba is rendkívül sokféle kórkép tartozik, melyek elkülönítése sokszor a reumatológusnak is komoly kihívást jelent. A gyakorlati jelentőségük azért óriási, mert sok esetben sürgősségi ellátást is igényelhetnek. A gyulladásra jellemző, hogy az érintett ízület fájdalmas lesz és a gyulladásos folyadék felszaporodása következtében beduzzad.

Emiatt mozgásában korlátozottá válik, sok esetben a gyulladásos területen bőrperiféria is jelentkezik. A gyulladásos általános tünetek is társulhatnak, leggyakrabban láz, étvágytalanság, gyengeség. A rutin laborvizsgálatok már hamar jelezhetik a gyulladást, általában gyorsult vérsüllyedés, emelkedett gyulladásos fehérjeszint (C-reaktív protein) jellemzi.

Az egyes gyulladásos reumatológiai betegségek diagnosztizálására vonatkozólag szakmai ajánlások állnak rendelkezésre, sok esetben azonban hosszas követés után tudja csak felállítani az orvos a végleges diagnózist. Ha ízületet érintő panaszokat tapasztal, mielőbb keresse fel orvosát.

A diagnózis felállítását segítő támpontok

- A fájdalmas és duzzadt ízületek száma (egy vagy több): általában jellemzően egy ízületet érint a köszvény vagy a fertőző ízületi gyulladás (infektív arthritis), míg pl. reumatoid arthritisben (RA) vagy autoimmun betegségekhez társuló ízületi gyulladásnál akár ötnél több ízület is begyulladhat.

- Az ízületi gyulladás helye: az egyes arthritisekre jellemző az is, hogy melyik ízület gyullad be elsősorban. Jól ismerjük a köszvényes roham típusos elfordulási helyét az öregujjon, vagy azt is, hogy reumatoid arthritises betegek 95 százalékában a csukló, kéz középső csont (MCP) és láb ízületek (MTP) duzzanata fordul elő.

- A beteg gondos kikérdezése az előzményekről, egyéb tünetekről: fontos megkérdezni, hogy a közelmúltban zajlott-e valamilyen fertőzés (pl. húgyúti). Ilyen esetben, ún. reaktív arthritis jelentkezhet a fertőzés lezajlása után. Egy esetleges kullancscsípésről is érdeklődnünk kell a betegtől, hiszen a Borrelia fertőzés okozhat még jóval később is ízületi panaszokat. Szokatlan bőrelváltozásokra is oda kell figyelni, leggyakoribb a pikkelysömörhöz társuló ízületi gyulladás, a psoriasisos arthritis.

Megjelent az Erdélyi Gyopár idei második lapszáma

Tartalmából:

- Az EKE napján saját várában ünnepli 125. születésnapját az Erdélyi Kárpát-Egyesület
- EKE-napi pályázat - Mintha csak álmodtam volna
- Erőss Zsolt Teljesítménytúra harmadszorra
- Tábortudnivalók - XXV. EKE Vándortábor, Borszék, 2016. július 26-31.
- Korondfürdő - Unikumfürdő
- Etnográfus-turista a korai EKE-ben - Emlékezés dr. Herrmann Antalra, halálának 90. évfordulóján
- Gemele (Iker) Tudományos Rezervátum
- Újra itt a tavasz, gombássz velünk!
- A „kanyonos” és Szamohtaki
- Újra a zöld csúcson - Grossglockner

Az Erdélyi Kárpát-Egyesület kéthavonta megjelenő, természetjárás, honismeret, környezetvédelem témaköröket felölelő kiadványát keresse az EKE Gutin Osztályánál, a Bányavidéki Új Szó szerkesztésében, valamint a nagybányai Demokrácia Központban!

Nagybánya
Unirii sugárút 5. sz.
tel. 0262-221038,
0362-802011
www.mara-tour.ro
(A Máramaros áruház autóparkolójával szemben)

- **Kirándulások repülővel Kolozsvárról:**
Görögország: Kréta, Korfu, Rodosz, Zakynthos, Szkiathosz, Szantorini
Törökország: Antalya, Bodrum, Kusadasi, Didim, Marmaris
Spanyolország: Palma de Mallorca, Costa Brava, Costa Blanca, Costa Dorada
Olaszország: Rimini
- **Buszos kirándulások Nagybányáról:** Görögország, Olaszország, Horvátország, Montenegró
- **Körutak repülővel Kolozsvárról:** Spanyolország, Anglia, Franciaország
- **Buszos kirándulások Nagybányáról, Kolozsvárról, Budapestről**
- **Gyógykezelések:** Félixfürdő, Herkulesfürdő, Tusnád, Domavatra, Cserépfürdő (Oláneszt), Călimănești, Căciulata, Oláhszentgyörgy (Sângeorz Băi), Kovászna
 - 1 heti kezelés 470 lejtől kezdődően (6 éjszaka szállás, félpanzió és kezelés)
 - 10 napos gyógykezelés 710 lejtől (9 éjszaka szállás, teljes ellátás, kezelés)

Láz esetén mindig gondolni kell infektív arthritiszre, de autoimmun betegségekhez társuló ízületi gyulladás vagy reumatoid arthritisz jele is lehet. Fontos tisztázni, hogy van-e egyéb belső eltérés (pl. mellhártyagyulladás, tüdőben kötőszövet szaporulat), mely szintén leggyakrabban autoimmun betegségekre jellemző.

Nagyfokú fogyás mellett jelentkező ízületi duzzanat esetén, el fordulhat daganatos betegséggel társuló (paraneoplasias) arthritis, elsősorban az idősebb korosztályban. Így ezen betegeknél azonnal részletes tumorkutatást kell végezni, mert hiába a beteg gyógyszeres kezelése, amíg a kiváltó ok meg nem szűnik. Mértéktelen alkoholfogyasztás, vagy az elhízás provokálhatja a köszvényes rohamot.

Milyen vizsgálatok szükségesek?

- Laborvizsgálatok: az előbb említett gyulladásra jellemző általános laborleletek mellett, vannak bizonyos speciális laborvizsgálatok, melyeket elvégezhetünk, hogy közelebb jussunk az ízületi gyulladás eredetéhez. Anyagszerep rendellenességek kiderítésére, különböző ion- és hormonvizsgálatokat végezhetünk, vagy jól ismert, hogy a köszvény az esetek többségében magas húgysavszinttel jár. Vannak olyan antitestek a vérben, melyek kimutatásával megerősíthetjük bizonyos arthritisek jelenlétét. A reumatoid faktor (RF), vagy az anti-CCP antitestek jelenléte elsősorban RA-ra jellemző. Genetikai hajlam, a HLAB27 pozitívitás a gerincgyulladásával, elmeredéssel járó Bechterew-kórban (SPA) magas százalékban fordul elő.

- Egyéb képalkotó vizsgálatok: sok esetben hasznos a hagyományos röntgen vizsgálat elvégzése. A csontokon láthatunk kimaródást vagy mélyszegénységet a gyulladás helyén, vagy az ízületekben kristályok lerakódását pl. köszvényben. Az ultrahangnak is nagy szerepe lehet a gyulladás diagnosztikájában, hiszen az ízületi folyadék felszaporodása, a vérsüllyedés e módszerrel látható leginkább. A CT vagy az MRI elvégzése is indokolt lehet bizonyos kivételes esetekben.

- Egyéb beavatkozások: ha ismeretlen okból nagyobb mennyiségű folyadék szaporodik fel az ízületben, akkor mintát kell nyerni abból. A folyadék állagából és mikroszkópos, vagy tenyésztési vizsgálatából az esetek többségében egyértelműen következtethetünk a betegségre.

Hogyan kezeljük az ízületi gyulladást?

Elsősorban a legfontosabb szempont az ízület nyugalomba helyezése. Ilyenkor legjobban, ha az ízület középhelyzetbe kerül, mert akkor nem feszül a tok, kisebb a fájdalom. A gyulladás csökkentésére többféle módszer áll rendelkezésre. A helyi borogatás, jégelés mellett fájdalomcsillapító kenőcsök, tapaszok is rendelkezésre állnak. Ha sokizületi gyulladás van jelen, akkor az egész szervezetre ható gyógyszerekre van szükség.

Általában elsősorban nem szteroid gyulladáscsökkentőket alkalmazunk, ha pedig autoimmun eredetű a gyulladás, akkor sok esetben szteroid tartalmú gyógyszerekre is szükség lehet. Az egyik legrosszabb kimenetelű ízületi gyulladás a fertőző arthritis, amikor azonnal antibiotikus kezelésre van szükség. Vannak lassú hatású gyulladáscsökkentő szerek, melyek elnyomják az immunrendszer működését így szüntetik meg a gyulladást.

Dr. Szamosi Szilvia, reumatológus szakorvos (WEBBeteg.hu)

**GENIUS
NYOMDA**

Băii u. 3. sz.
tel. 0262-213204

APRÓHIRDETÉSEK

- FESTMÉNYEKET vásárolok. A hirdetés érvényes egész évben. Telefonszám: 0262-275793, 0740-685721.
- Külföldi GY JT VÁSÁROLOK: régi, antik tárgyakat, festményeket, ezüst tárgyakat, faliorákat, zsebórákat, bronz szobrokat, 1945 előtti könyveket és képeslapokat. 0741-986855.
- Eladom, vagy elcserélem kétszobás tömbházlakásomat egy 4 szobásra. Telefon: 0744 782 917
- Eladó jó állapotban lévő kihúzható sarokkanapé. Irányár: 1400 lej. Telefon: 0362806951
- 5 hónapos aranyos, egészséges kutyakölyök (4) szeret gazdára vár. Érdeklődni a 0742599185-ös telefonszámon lehet.
- Gondozáshoz ért személyt keresek egy 77 éves ágyhoz kötött beteg férfi mellé, napi 4-5 órára. Telefon 0362-803 251; 0773-790 463
- Egyedülálló házvezetőnőt keresek két beteg mellé hosszú távra. Telefon: 0748-718 310
- Régi könyvek (regények) 3 lejes egységáron eladó. Telefon 0722-817 911

2016. május 20-án, 16 órai kezdettel osztálytalálkozót tartanak a nagybányai Gh. Sincai Líceum 1965-ben végzett magyar tagozatos diákjai a nagybányai CETATE vendéglőben.
Minden érdeklődőt szeretettel várunk!
Bővebb felvilágosításért forduljanak Lakóczy Évához a 0362-807773-as telefonszámon.

GYÁSZHÍR

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy a drága férj, édesapa és nagyapa, após
KULIK JÓZSEF MÁRTON
73 éves korában örökre eltávozott közülünk. Nyugalma legyen csendes, emléke áldott.
Köszönetet mondunk mindazoknak, akik temetésén részt vettek, fájdalmunkban osztoztak.
A gyászoló család

RÉSZVÉTNILVÁNÍTÁS

szinte részvételüket fejezzük ki drága sógornóknak és nagynéniknek szeretett férje
KULIK JÓZSEF
elvesztése miatt érzett fájdalmában.
A Bauer család

VÁSÁROSNAMÉNY

2016. május 12.
0747017580 – Csoma Bea

Használtruha üzletbe ELADÓN T

keresünk.
Érdeklődni a

0748-228 553-as

telefonszámon lehet

8.00-18.00 óra

között, vagy az

info@secondtex.ro
emailcímen.

Fájdalommal búcsúzunk szeretett szomszédasszonyunktól
FEHÉR MÁRIÁTÓL
(MAMA)
szinte részvételünk az egész családnak. A Bondre és Baczur család.

MEGEMLEKEZÉS

Soha el nem múló fájdalommal emlékezem. Május 4-én volt egy éve annak a szomorú napnak, amikor a szeretett édesanyám
KATONA ANNA
jóságos szíve örökre megszűnt dobogni. Nyugalma legyen csendes. Emlékét kegyelettel őrzzi leánya, Kati

Május 6-án van három éve annak a szomorú napnak, amikor a szeretett férj, édesapa, nagyapa
id. GERGELY GYULA
örökre itt hagyta szeretteit. Nyugodjék békében!
Drága emlékeit mindörökre kegyelettel megőrzi a bánatos család.

**IF IOSIP
ANGELA**

TEMETKEZÉSI VÁLLALAT

– Non Stop –

Koporsók, szállítás
és más szolgáltatások

– Horea utca 6. szám –

TELEFONSZÁMAINK:
**0262-215863; 0362-409464;
0745-337534; 0753-464805**

FOTÓ ÉS VIDEÓ EGY HELYEN!

Esküvők
Keresztelők
Céges rendezvények
Kulturális események
Iskolai, óvodai előadások
Fotókönyv készítése

0746049696
0749316252
office@vardea.ro
www.vardea.ro

Tersánszky Józsi Jenő Könyvtár

**KEDDEN
és
CSÜTÖRTÖKÖN**

16-20 óra között,

**a Teleki
Magyar Házban!**

Tel: 0362-401260

TELEKI MAGYAR HÁZ

NYITVATARTÁS

Hétfő -péntek – 15-21 óra között
Szombaton – 11-21 óra között

TELEFON:

0262-212668,
0744-919166;
0740-751490.

GYÓGYTORNA – jövő kedden a szokott órarend szerint, 16.30 és 17.45 órától a Házban!
KÉZMÍVES HÉTFŐ Kézművesek – minden hétfőn 17 órától, a gyermektánccházak ideje alatt. Legközelebb május 9-én! Szeretettel várunk!

Fájó szívvel emlékezünk arra a 10 évvel ezelőtt napra, amikor a drága gyermek, szeretett édesapa, férj és unokatestvér

SZILVÁSSY ZOLTÁN
örökre itt hagyott bennünket. Számunkra soha nem lesz halott. Emléke, amíg élünk, élni fog. Bánatos édesanyja és a család.

Fájó szívvel emlékezünk, május 4-én volt 6 hónapja annak a szomorú napnak, amikor a drága
ifj. HIRICS SÁNDOR
örökre itt hagyta szeretteit. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes.
A gyászoló család.

Fájó szívvel emlékezünk, ma 6 hónapja annak a szomorú napnak, amikor a drága testvér, sógornő, nagynéni
DANKÓ ELIZA
eltávozott közülünk.

Nyugalma legyen csendes.
Gyászoló testvére Aranka, sógora Öcsi, unokái Jutka, Ildikó és barátja, Zoli.

Nem csak az a bánat, amely fáj és amit könnyes lesz a szem, / Hanem amit hordozunk egy életen át némán, csendben.

2016 május 5-én volt 25 éve, hogy
KOPÁNYISÁNDOR
visszatért Teremtőjéhez.
Emléke mindig él és élni fog!
Feleséged Marika és a család.

Boby Temetkezési Vállalkozás

Teljes körű
temetkezési szolgáltatás

ÚJABB ÜZLET

nagy kellékválasztékkal
V. Lucaciu
(Felsőbányai) utca 162. sz.
(IMMUM buszmegálló)

Ingyenes szállítás
A legkisebb árak a városban
Non-stop telefonszolgálat

Nagybánya, Páccii tér 11. sz.
Mobil: 0745-234.589; 0742-009.306

Gyertek tánccházba, a Teleki Házba!

MINDEN hétfőn délután is szeretettel várunk Benneteket:

- 5 órától aprók tánca
- 6 órától közös népdaltanulás
- 6,30-tól közepesek tánca (hangsúlyosan néptánc-táborosaink!)
- 7,30-órától nagyok tánca

Oktatóink: Kása Zsolt és Kása Melinda

Megrészegültek diadala: Az Astra biztosította a Steaua ezüstérmét

„Még részegen, ötven pezsgő és hét láda sör után is legyőztük” – hangzott el Marius Sumudic edző giurgiui futballcsapata öltözőjében, miután a vendég Dinamo ellen aratott 4-2-es győzelemmel megkoronázták történetük első bajnoki címét.

Az élvonalbeli szezont magabiztosan uraló Astra, mint ismeretes, már a Steaua Târgu Jiu-i Pandurii elleni 1-1-es döntetlenjével behozhatatlan elnyert tette a felsőházi tabella élén, ezért ünneplésük már a hétfői esti meccsel kezdődött.

„Ágyba akartam küldeni a fiúkat hajnali háromkor, de megtudtam, hogy végül csak reggel hatkor mentek lefeküdni. De van karakterük, még hátrányból is fordítani tudunk. Értékes futballisták, mi fociunk a legszebben. Megérdemeltük, hogy bajnokok legyünk, mi voltunk a legjobbak” – fogalmazott az euforikus ünneplés közepette egy Rapid-szállal a nyakában a szakember, aki a hétfői este legyőzött Dinamót edző Mircea Rednic, valamint Ioan Andone után Mircea Lucescu mester harmadik tanítványa lett, aki játékosként és edzőként is magasba emelhette a Liga I tróféáját.

Az érmeiket és a serleget hétfőn átvéve Astra egyébként a futballtörténelem huszonnegyedik csapata, amely megnyerte Románia élvonalbeli bajnokságát. Giurgiu pedig a tizenkettedik olyan város, amely elhódította a bukarestiek elől a tróféát. Ez előtte többek között a Nagyvárad Atlétikai Clubnak, a Resi-

cabányának, az Urziceni-nek vagy a Galaci Otelulnak sikerült egyszer, miközben a Kolozsvári CFR és a Petrolul három címmel, a Craiovai Universitatea és a Temesvári Ripensia négygel, az UTA és a Kinizsi pedig egyaránt hat elsséggel áll a huszonhatszoros bajnok Steaua által uralt örökranglistán.

A Dinamo vereségével egyébként a bukaresti piros-kékek második helye is biztossá vált, csak hogy a k az Astrával ellentétben nem a bajnokok ágán kezdenek a Bajnokok Ligája selejtezőben.

Egy fordulóval a felsőházi rájátszás vége előtt viszont szinte már minden eldőlt. A hétvégi meccsek már csak a jelenleg 36 ponttal harmadik Târgu Jiu-i Pandurii és a 35 pontos Dinamo közötti végső sorrendről hívatottak dönteni. Kilenc forduló után a sereghajtó Marosvásárhelyi ASA maradt az egyedüli nyeretlen csapat a felsőházi rájátszásban, hiszen vasárnap még a Viitorul is megtörte ellenük eddigi sikertelenségét.

A felsőház állása:

1. Astra 48 pont, 2. Steaua 40 p., 3. Pandurii 36 p., 4. Dinamo 35 p., 5. Viitorul 28 p., 6. ASA 22 p.

(A Krónika nyomán)

Forma 1

Folytatódott Rosberg diadalmenete, Vettel versenye egy percig tartott

Nico Rosberg, a Mercedes német pilótája az előzetes idényt is beleszámítva egymás után hetedik futamgyőzelmét aratta a vasárnapi Formula-1-es Orosz Nagydíjon, s már most 43 pont az előnyös összetettben. Danyiil Kvjat már az elején kivonta a forgalomból Sebastian Vettelt, aki így nem tudta meg, mire képes az új erőforrást használó Ferrarival.

Rosberg mögött vb-címvédő csapatársa, a tizedik helyre lépő brit Lewis Hamilton végzett, míg a dobogó legalsó fokára Kimi Räikkönen, a Ferrari finn versenyzese állhatott fel.

A rajtnál Rosberg kiválóan jött el, magabiztosan tartotta meg a vezető pozíciót, Räikkönen pedig egy remek manőverrel átvette a második helyet honfitársától, Valtteri Bottastól (Williams). A hetedik helyről startoló Sebastian Vettel (Ferrari) közben a második kanyarban hátulról meglökte Danyiil Kvjat (Red Bull). A németek négyeseres világbajnoka emiatt defektet kapott, majd a hazai közönség előtt szereplő nagy hévvel hajtó Kvjat a harmadik kanyarban is nekiment hátulról, ezért Vettel megpördült, a gumifalban kötött ki, és egy perc után véget ért a versenye.

Vettel alig bírta cénával: „Mi a fészkes fene folyik itt?” – panaszkodott a csapatrádióon. Kvjat a leintés után bocsánatot kért tőle. Az orosznak egyébként büntetésből a boxutcában kellett töltenie tíz másodpercet, és a 15. hely-

lyenre intették le.

Az ezt követően szakimentés idejére bejött a pályára a biztonsági autó, amely a harmadik körben hagyta el az aszfaltcsíkot.

Rosberg maradt az élén, Bottas viszont visszavette a második helyet Räikkönennek, akit aztán néhány körrel később az időközben a 10. pozícióból felkapaszkodó Hamilton is megelőzte.

Az első kerékcserék után is Rosberg vezetett, Hamilton viszont feljött a második helyre, mivel a boxkiállása után egyből megelőzte Bottast, akit aztán Räikkönen is lehagyott. Féltávnál tehát sorrendben Rosberg, Hamilton és Räikkönen száguldott a dobogós helyeken.

A hajrához közeledve Rosberg és Hamilton között 13 másodperccel 17,5-re csökkent a különbség, ám a brit címvédő a Mercedes-csapatot a 37. körben arról tájékoztatta, hogy az autójában technikai problémák vannak. Räikkönen közben magabiztosan vezette a harmadik pozíciót.

Hamilton a mechanikai meghibásodás-

Ki az a Vichai Srivaddhanaprabha?

A Leicester City hétfő este megnyerte történelme első Premier League tróféáját, miután a Tottenham döntetlent játszott a Chelsea otthonában.

A mesébe illő siker első sorban perze Claudio Ranierinek és tanítványainak köszönhető, de ha nincs Vichai Srivaddhanaprabha, akkor pár éve talán a Championship középcsapatává silányult volna a Leicester City.

A thaiföldi üzletember 2010-ben érkezett, és egyszer, s mindenkorra megváltoztak a kiscsapat anyagi lehetőségei. Fontmilliók ömlöttek a klubba, 2013-ban nyílt talán a legmélyebben a pénztárcájába Srivaddhanaprabha, ekkor ugyanis, 103 millió fontnyi adósságot rendezett.

A thaiföldi pénzember nagy hangszólyt fektet a szurkolókkal való viszony

ápolására is. Születésnapja alkalmából, például, ingyen fánkkal és sörrrel kedveskedett a Rókák szurkolóinak, emellett pedig az idegenbeli meccsek alkalmával 10 fonttal megtámogatja minden egyes drukker utazását.

2014-ben sokan lesajnálták mikor azt nyilatkozta: „180 millió fontot fogok a csapatomba fektetni és úgy gondolom reális cél, hogy három éven belül a legjobb ötben legyünk a Premier League-ben.”

Nos, a Leicester két év alatt megcsinálta, s túlteljesítette a tervet, a fent említett összeg felé.

(Sport24)

Koszovó lett az UEFA 55. tagállama

Az Európai Labdarúgó Szövetség (UEFA) budapesti kongresszusának legfontosabb kérdése Koszovó tagfelvétele volt, amelyet kedden megszavaztak a küldöttek.

Koszovó felvételét 28-an támogatták, 24-en elleneztek két érvénytelen szavazat mellett, így az UEFA tagszágainak száma 55-re nőtt. A felvétel kapcsán több jogi kérdés is felvetődött, elsősorban annak a paragrafusnak az értelmezésével kapcsolatban, amely szerint az UEFA-tagsághoz az ENSZ által elismert államnak kell lenni. Koszovó vitatott jogállású terület a Balkán-félszigeten. A koszovói albán többség 2008 februárjában kiáltotta ki az ország függetlenségét, amelyet Szerbia és az ENSZ nem ismert el.

Az eredmény bejelentésekor a sajtószobában gólörömhöz hasonlítható ün-

neplés kezdődött, többen Koszovó zászlaját is kifeszítették.

Koszovó válogatottjának 2014-től csak barátságos mérkőzések lejátzását engedélyezték. Az UEFA-tagfelvétel után a csapat elvileg indulhat a 2018-as vb-selejtezőben.

A kongresszus, amelyen mind az 54 tagszág képviselője megjelent, arról is döntött, hogy ki legyen a végrehajtó bizottság első elnöke. A francia Florence Hardouin 33 voksot kapott, míg ellenfele, a norvég Karen Espelund 21-et. A francia sportvezető megbízatása három évre szól.

(maszol)

tól tartva úgy döntött, visszavett a tempóból, így Rosberg előnyét nem kihasználhatta, a leintésig pedig már semmi nem veszélyeztette a győzelmét.

Az idei évtől újra gyári csapatként szereplő Renault megszerezte az első vb-pontjait a hetedik helyen záró dán Kevin Magnussen révén, míg a továbbra is csak formálódó McLaren-Honda mindkét pilótája, a spanyol Fernando Alonso és a brit Jenson Button szintén pontot szerzett, előbbi hatodik, utóbbi tizedik lett.

A vb két hét múlva, Spanyolországban folytatódik.

Végeredmény, Orosz Nagydíj, Szoci (53 kör, 309,745 km, a pontszerzők):

1. Nico Rosberg (német, Mercedes) 1:32:41.997 óra
2. Lewis Hamilton (brit, Mercedes)

25.022 másodperc hátrány
3. Kimi Räikkönen (finn, Ferrari) 31.998 mp h.
4. Valtteri Bottas (finn, Williams) 50.217 mp h.
5. Felipe Massa (brazil, Williams) 1:14.427 perc h.
6. Fernando Alonso (spanyol, McLaren) 1 kör h.
7. Kevin Magnussen (dán, Renault) 1 kör h.
8. Romain Grosjean (francia, Haas) 1 kör h.
9. Sergio Perez (mexikói, Force India) 1 kör h.
10. Jenson Button (brit, McLaren) 1 kör h. (Sport365)

**Az oldalt összeállította:
SIMORI SÁNDOR**